

Lehdistötiedote

Luxemburg, 21. marraskuuta 2022

Puutteellinen koordinointi heikentää EU:n tutkimus- ja innovointirahoituksen vaikutusta

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa todetaan, että miljardeittain tukea tarjoavien EU:n Horisontti 2020 -tutkimusohjelman ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) välisiä synergioita ei hyödynnetä täysimääräisesti. Kaikkia synergioiden luomiseen tarvittavia rakenteita ei ollut olemassa vielä kaudella 2014–2020. Euroopan komissio ja varoja EU-maissa hallinnoivat viranomaiset eivät tee riittävän laaja-alaista yhteistyötä. Varoja hallinnoivat jäsenvaltioiden viranomaiset työskentelevät lokeroituneissa, siilomaisissa rakenteissa, minkä seurauksena ne eivät voi käyttää varoja täydentävästi. Tämä rajoittaa tutkimukseen ja innovointiin liittyvien investointien täytäntöönpanoa ja heikentää niiden vaikutusta. Lisäksi tilanne vaikeuttaa pyrkimyksiä kaventaa unionissa tutkimuksen ja innovoinnin alalla vallitsevaa kuilua.

Vuosina 2014–2020 EU osoitti talousarviostaan tutkimukseen ja innovointiin 12 prosenttia, eli suuremman osuuden kuin koskaan aiemmin. Määrästä 76,4 miljardia euroa oli peräisin Horisontti 2020 -puiteohjelmasta ja lähes 41 miljardia euroa ERI-rahastoista. Tarkastajat tutkivat, olivatko komissio ja EU-maiden hallintoviranomaiset toteuttaneet tarvittavat toimet luodakseen synergioita puiteohjelman ja rahastojen välille, jotta voitaisiin varmistaa, että ne tuottavat yhdessä suuremman vaikutuksen kuin ne olisivat tuottaneet yksinään.

“Meidän on maksimoitava tutkimukseen ja innovointiin suunnattavan rahoituksen vaikutus aikana, jolloin EU:n kansalaiset asettavat toivonsa tutkijoihin ja innovoijiin niin monilla elintärkeillä aloilla – rokotteiden kehittämisestä energiaan ja vihreään ja digitaaliseen siirtymään”, toteaa tarkastusta johtanut Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Ivana Maletić. *“Horisontti 2020 -puiteohjelma ja ERI-rahastot saattavat ensi näkemältä vaikuttaa kahdelta erilaiselta kokonaisuudelta, joilla ei ole juurikaan tekemistä keskenään. Ne voivat kuitenkin tuottaa suuremman vaikutuksen toimimalla toisiaan täydentäen. Jotta tämä voisi toteutua, yhteistyötä on tehtävä alusta alkaen niin ohjelmasuunnittelun kuin ohjelmien täytäntöönpanonkin osalta.”*

Tarkastajat totesivat, että lukuisia tekijöitä, jotka ovat olennaisia rahastojen välisten synergioiden luomisen kannalta, ei ollut otettu huomioon vielä kaudella 2014–2020. Rahastoihin sovellettavia sääntöjä ei ensinnäkään ollut sovitettu hyvin yhteen. Komissio on ryhtynyt toimiin korjatakseen tilanteen kaudella 2021–2027, mutta jää nähtäväksi, tuottavatko muutokset odotetun vaikutuksen. Toiseksi todettiin, että komission sisällä tapahtuva yhteistyö parani kaudella 2014–2020, mutta komission ja jäsenvaltioiden välillä sekä jäsenvaltioiden sisällä yhteistyö oli usein hajanaista. Kolmanneksi ERI-rahastoista rahoitetuista hankkeista ei ollut olemassa kattavaa tietokantaa ennen

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

maaliskuuta 2022. Näin oli siitä huolimatta, että tiedonsaanti Horisontti 2020 -puiteohjelmasta ja ERI-rahastoista rahoitetuista hankkeista ja niiden edunsaajista on olennaisen tärkeää. Maaliskuussa 2022 käyttöön otettu tietokanta ei ole edelleenkään yhteensopiva Horisontti 2020 -tietokannan kanssa. Neljäntenä tekijänä todettiin, että EU-maiden hallintoviranomaisten asiantuntemus ja hallinnolliset valmiudet olivat komission tarjoamasta tuesta huolimatta puutteellisia.

Jotta synergiat toteutuisivat, ne on sisällytettävä asianmukaisesti strategiaan suunnitteluasiakirjoihin jo varhaisessa vaiheessa. Tarkastajat kuitenkin havaitsivat, että ERI-rahastojen strategiset suunnitteluasiakirjat sisälsivät vain vähän viittauksia synergioihin Horisontti 2020 -puiteohjelman kanssa. Lisäksi näissä strategia-asiakirjoissa määritetyt painopisteet olivat usein liian laaja-alaisia, mikä vaikeutti investointien painottamista ja synergioiden luomista. ERI-rahastojen rahoituksen käyttö Horisontti 2020 -hankkeista saatujen tutkimusta ja innovointia koskevien tulosten hyödyntämiseen oli erityisen pahasti laiminlyöty synergia. Yhtenä keskeisenä syynä tähän oli se, että ERI-rahastoista vastaavat hallintoviranomaiset eivät yksinkertaisesti tieneet, kuinka luoda synergioita tai saada tietoa Horisontti 2020 -hankkeiden tuloksista. Tarkastajat katsovat, että näin menetetään tilaisuus tutkimus- ja innovointitulosten hyödyntämiseen käytännössä. Esimerkkinä voidaan mainita myös huippuosaamismerkki eli laatumerkintä, joka annetaan sellaisille myönteisen arvion saaneille Horisontti 2020 -hankkeiden ehdotuksille, joita ei rahoitettu resurssien puutteen vuoksi. Huippuosaamismerkkin avulla voidaan helpottaa ERI-rahastojen rahoituksen myöntämistä, mutta tätä mahdollisuutta hyödynnettiin vain hyvin harvoin. Joitakin muita synergioita oli yleisesti ottaen toteutettu. Niihin lukeutui esimerkiksi tutkimuskeskuksille tarkoitettu ERI-rahaston tuki, jonka tarkoituksena oli auttaa hankkeita kilpailemaan luonteeltaan selektiivisemmästä Horisontti 2020 -rahoituksesta.

Taustaa

Horisontti 2020:n ja sen seuraajan Horisontti Eurooppa -puiteohjelman kohteena on huippuosaaminen. ERI-rahastojen tavoitteena on puolestaan alueellisten erojen vähentäminen esimerkiksi tukemalla tutkimusta ja innovointia. Synergiat ovat erityisen tärkeitä maille, jotka ovat jääneet muista jälkeen tutkimuksessa ja innovoinnissa. Synergioiden avulla voidaan koordinoita Horisontti 2020 -puiteohjelman ja ERI-rahastojen rahoitusta ja saavuttaa suurempi vaikutus kuin minkä ne olisivat tuottaneet yksinään. Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta ja ERI-rahastoista osoitetaan kaudella 2021–2027 aiempaa enemmän rahoitusta tutkimukseen ja innovointiin. Myös synergioiden painotusta on lisätty.

Erytiskertomus 23/2022, Horisontti 2020 -puiteohjelman ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen välinen synergia: potentiaalia ei ole vielä täysin hyödynnetty, on saatavilla [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolla](#). Se täydentää [erityiskertomusta](#) 15/2022, jossa tutkittiin H2020-ohjelmaan osallistumisen laajentamiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+ 352) 691 551 502